

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 Quam requirat dispositionem ad primam gratiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

vt constat ex dictis de Baptismo, de Poenitentia vero suo loco dicitur. Secundum vero solum probat, sacramenta viuorum per se, & iuxta propriam dispositionem, quam secundum propriam institutionem requirunt, hoc non facere, vt latius diximus, agētes de sacramentis in genere, quocirca vtrumq; in sua institutione includunt, & quod per se hoc non efficiant, neq; ad hunc finem suscipiantur, & quod ex accidente id possint prestare, intercedente bona fide, aut aliqua dispositione sufficere. Tertio vero obicit potest ratio fundata in propria natura huius sacramenti, quia cibus nunq; resuscitat mortuum, neq; per se, neque per accidens. Respondetur tamen, id verum esse de cibo materiali, qui conuertitur in substantiam aliti: fecus vero esse de illo, qui alitū in se conuerteret hominem & mortuum, si alioqui non resuscitat, nec obicem ponat; praesertim, cum non sit ita mortuus, quin possit aliquem actum vitae exercere, & manducare cibum, non tantum corporaliter & materialiter sed etiam aliquo modo spiritualiter, suscipiendo illum fide, reuerentia, & dispositione debita.

SECTIO II.

Quam dispositionem requirat hoc sacramentum in suscipiente, vt primam gratiam conferat.

Lutheri haeretic.

In hac re haereticī dicunt, nullam esse necessariam dispositionem, nisi fidem; imo addit Lutherus, neminem esse melius dispositum ad suscipiendum hoc sacramentum, quam qui habet conscientiam peccatis grauatam ac perturbatam, dummodo credat sibi non imputari peccata per Christum, quam fidem dicunt ipsi, excitare hoc sacramentum, & hunc solum esse effectum eius. Sed mislum faciam hunc errorem, quia alius in locis magis propriis impugnatus est supra in tractatu de sacramentis in genere, & in materia de iustificatione, videri etiam possunt Bellarminus libro 4. de hoc myster. cap. 17. Claud. repet. 10. c. 2. & quae dicemus, etiam sufficient ad eiusdem erroris improbationem. Inter Catholicos ergo est prima sententia affirmans, eum, qui bona fide accedit sine actuali conscientia peccati mortalis, imo probabiliter existimans se accedere in gratia, ex ignorantia inculpabili, per hoc sacramentum iustificari, etiam si nullam aliam dispositionem habeat. Ita sentit Dur. d. 9. q. 4. Palud. q. 2. Antonin. 3. p. titu. 12. c. 6. §. 7. Fundamentum esse potest, quia sacramenta dāt gratiam non ponentibus obicem; sed ille, qui sic accedit, non ponit obicem, cum non peccet sic accedendo. ergo iustificatur; possuntq; pro hac sententia citari Soto d. 11. q. 1. ar. 4. & Ledef. hic, & Cache. 1. ad Cor. 11. quatenus non agnoscunt in hoc sacramento accessum medium absque peccato, vel gratia; sed existimant, omnem eum, qui non peccat mortaliter, cum sumit hoc sacramentum, iustificari. Maior etiam dist. 9. quaestione 1. alia via negat statū medium; quia vel is (inquit) qui accedit ad hoc sacramentum, facit quod in se est, vt accedat in gratia, & sic iustificatur ante sacramenti vsum, & accedit iustus; vel non facit quod in se est, & sic peccat mortaliter, accedendo.

2. Opinio.

Secunda opinio dicit, ad consequendam primam gratiam in hoc sacramento, sufficere attritionem, etiam si homo habeat conscientiam peccati mortalis non remissi. Cuius sententiae fundamentum potest duobus modis explicari. Primo, quod hoc sacramentum sit per se institutum ad remissionem peccati mortalis, simul cum sacramento Poenitentiae, vel Baptismi, seruato hoc ordine, vt Baptismus praecedat, vel etiam Poenitentia, si peccatum mortale est post Baptismum commissum: ita tamen, vt effectus tribuatur ex voto huius sacramenti. Vnde sit, si contingat, alterum illorum sacramentorum nō conferre primam gratiam, per hoc dari posse, etiam si homini constet prior defectus, dummodo de peccato

doleat, scilicet vera attritione. Sed hoc fundamentum in primis non potest habere locum respectu Baptismi, quia, si quis non est baptizatus, non est capax effectus huius sacramenti, vt supra dixi; si autē est baptizatus, vel in Baptismo est iustificatus, & ita non habet locum quaestio, respectu eorum peccatorum, quae antea comisit, vel non iustificatur in Baptismo, & tunc vel peccauit in ipsa fictione, aut postea, & sic iam est in statu, quo indiget sacramento poenitentiae; iuxta supra tradita de Baptismo, vel solum habet peccata ante Baptismum commissa, & tunc si de illis doleat per attritionem, etiam cognitam, iustificabitur ante susceptionem Eucharistiae ex vi prioris Baptismi: ergo respectu Baptismi, praesente nunquam potest dari casus, in quo Eucharistia deleat peccata, quae per Baptismum delenda fuere cum sola attritione cognita. Atque idem discursus, proportionē seruata fieri potest in sacramento poenitentiae, si in re ipsa prius susceptum sit, quam Eucharistia, & post illud nullum nouum peccatum mortale commissum sit. Solum ergo potest hoc habere locum in eo casu, in quo aliquis habet conscientiam peccati mortalis, & confiteri non valet: & adhuc in eo casu praedictum fundamentum valde improbabile est, quia supra satis demonstratum est, hoc sacramentum non esse per se institutum ad remittenda peccata mortalia. Aliter ergo fundatur haec opinio, quia, vel attritio est sufficiens dispositio, vt homo iustificetur per hoc sacramentum, vel non: si non, etiam si existimaret contritio, non sequetur effectus: quia ea existimatio non auget dispositionem: & ita hoc sacramentum nunquam conferret primam gratiam, si autem attritio est sufficiens dispositio, etiam si cognita sit, sufficit: quia falsa existimatio non conferat ad effectum sacramenti. Dices, teneri hominē ad accedendum cum contritione: & ideo necesse est, vt facte existimet impleuisse se hoc praecipuum, nec aliunde ponat obicem gratiae. Sed contra, nam in primis nihil constat de tali praecipuo: quia, licet confessio praecipua sit ante communionem, tamen, eum, qui non potest confiteri, teneri conteri, nullibi praecipuum est. Deinde nec videtur necessarium, quia, si demus hominem iustificari cum sola attritione, & sacramento, quando consummatur vltus sacramenti, iam est iustus, & ita non facit irreuerentiam sacramento: ergo ex sola natura rei, & dignitate sacramenti non potest colligi, quod sit maior dispositio sub praecipuo, sed neque de speciali praecipuo positio constat: ergo. Et confirmatur: nam praecipuum praemitrendi confessionem ante communionem diuinum est: & tamen in eo casu, in quo id fieri non posset, non est illa dispositio necessaria ad effectum sacramenti: ergo, etiam demus contritionem esse praecipuā, si tamen quis non possit habere illam, propter vehementem aliquam passionem, vel paruum habitum, poterit excusari, & in illo erit attritio, sufficiens dispositio. Tandem demus, hominem ignorare inuincibiliter illud praecipuum, & bona fide accedere cum attritione cognita, probabiliter purantem id sibi licere, ille non peccat accedendo: ergo, si attritio alia est sufficiens dispositio, iustificatur.

Dico tamen primo, vt hoc sacramentum conferat primam gratiam, necessarium esse veram ac supernam poenitentialem attritionem peccati commissi. haec non facit contritio est ignorantia, seu obliuio inculpabilis peccati, si contritio reuera illud habet homo, & non detestatur illud nec fatetur illud, deest autem imperfecto actu mere naturali, & ex hoc ex humano mortuo. Hae conclusio probata latius est supra in materia de Baptismo; nam, quae ibi diximus fortius & efficacius probant de hoc sacramento, quod non ita est institutum ad delendum peccatum sicut Baptismus. Et fundamentum breuiter est, quia poenitentia infusa de peccato commissio, & in re ipsa habita, etiam in lege gratiae, est medium simpliciter necessarium ad remissionem peccati mortalis, quae

his, quæ necessitas non est ablata per sacramentorum institutionem, sed potius hæc dispositio necessaria est, vt obex tollatur, hæc autem penitentia esse non potest, nisi vel contritio, vel supernaturalis attritio, quæ ex motiuo supernaturali procedat, & in omnia peccata commissa cadat, quod fundamentum in materia de penitentia latius probandum est. Præterea his probatur, quæ de Baptismo diximus.

Requiritur
contra bonam
fidem quæ par-
te accedens
proxi in gra-
na.

Dico secundo, vt hoc sacramentum conferat primam gratiam, non satis est prædicta attritio, nisi accedat simul bona fides, quæ per se loquendo, in hoc consistit, vt quis ignoret statum suum, & existimet se in gratia accedere, ac denique non habeat conscientiam peccati mortalis, de quo non existimet sufficientem se penitentiam egisse. Hanc conclusionem existimo certam, contrariam posse, neque esse probabilem, neque sine temeritate posse affirmari. Primo enim omnes Theologi ita docent, & neminem ex scriptoribus legi, qui contrarium doceret. Id patet ex Diuo Thomæ, hic articulo. 3. vbi hoc explicatum est, & ex Aleui. Bonauent. Gabr. locis citatis in fine præcedentis sectionis, qui à fortiori hoc docent, cum requirant contritionem. Authores item citati hic in prima sententia magis requirunt hanc bonam fidem, quam ipsam attritionem. Omnes denique, qui dicunt, hoc sacramentum interdum conferre primam gratiam, hanc primam conditionem requirunt, vt videre est in supra citatis, & in Adriano questione 1. de Eucharistia. Caietan. hic, Gabr. lect. 85. in Canon. Soto distin. 12. qu. 1. artic. 4. qui dicit, hanc esse D. Thomæ sententiam, & omnium. Patres etiam omnes hanc primam conditionem requirunt, vt quis digne accedat ad hoc sacramentum, & tunc maxime explicant, hominem indigne accedere, cum accedit cum conscientia peccati mortalis. Vnde concluditur ratio in hunc modum. Qui indigne sumit Eucharistiam, non iustificatur: sed qui sumit cum sola attritione cognita, indigne sumit: ergo non iustificatur. Maior est de fide ex illo. ad Corin. 11. Qui manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans, &c. Minor colligitur ex eodem loco. ad Corin. 11. Probet autem se ipsum homo: vbi non agit de probatione fidei, sed probatione morum, vt conlat ex contextu. Alius quidem estur, alius autem ebrius est, vbi non infidelitatem, sed vitia reprehendit. Et hæc est expositio omnium Sanctorum: omnes enim vt etiam Concilium Tridentinum notauit (colligunt ex hoc loco, debere hominem, priusquam accedat ad hoc sacramentum, examinare suam conscientiam, vt puro corde (sicut Chrysostronus dixit homilia 51. in Mattheum) accedat. Et ita etiam exponunt idem Chrysostr. Theodor. & omnes expositores ibi. Idem colligitur ex eodem Chrysostr. hom. 83. in Mattheum. Ad eam nullus crudelis, nullus immisericos, nullus impurus quouis modo: & in. Demoniaco peior est, qui peccati sibi conscius accedit: & ibidem sic loquitur ad Sacerdotes. Non parua vobis imminet pena, si quæ aliqua improbitate teneri scientes, ei huius mensæ participationem permittat: quanto ergo magis delinquet is, qui non alii permittit, sed ipsemet accedit e tali conscientia? Similia habet idem Chrysostr. hom. 45. in Io. Si purè accesseris, ad salutem accessisti, si in praua conscientia, ad penam & supplicium. Idem late & eleganter in 1. ad Cor. homil. 21. & 60. ad populum Damasci. 4. c. 14. Summo cum metu & pura conscientia. Bas. ser. de Bapt. p. 2. Purus ab omni inquinamento carnis & spiritus: & li. 2. c. 3. & in reg. comp. expl. in 172. Cyr. li. 3. in Io. c. 37. Oportet omnibus viribus à peccato mundari, & recte viuendi factis fundamentis, magna cum fiducia ad sumendam vitam concurrere. Iust. Apo. 2. in fine. Dion. c. 3. de Eccl. Hier. p. 3. in principio, & fine. Orig. Mat. 15. circa id. Non quod intrat per eos, Aug. ser. 1. de tem. & li. de Ecclesiast. dog. c. 53. & tra. 26. in Ioan. Innocentium ad altare portare Amb. li. 6. in Luc. cap. 9. Nemo cibum accipit Christi,

nisi qui fuerit antea sanatus: & illi, qui vocantur ad cenam prius uocatione sanantur: & inf. Vbi igitur mysterij ordo seruatur, vt prius per remissionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, post alimonia mensæ celestis exhibeatur. Et lib. 7. in c. 15. Luca, ponderat in parabola de filio prodigo, prius patrem dedisse filio solâ gratiam, postea epulas vituli laginati illum introduxisset, vt carnem Domini spirituali opimam virtute per gratiâ sacramenti mysteriorum confortio restitutus epuletur. Nemo enim nisi timet Deum nisi signaculi spirituale custodierit, vel receperit, sacramentis debet interesse celestibus. Quæ videtur Amb. mutua esse ex Tert. l. de Pudic. c. 9. vbi circa eandem parabolâ sic loquitur. Recordatur patris Dei, ad eum redit, velle prius gratiam recipi, statum scilicet, eum, quem Adam erantegressus amiserat, annulum quoque accipit, quo fidei pactum interrogatus obsignat, atque ita exinde opimitate Dñici corporis vescitur. Greg. lin. 1. Reg. c. 1. circa illa verba, Repleti prius pro panibus se locauerunt. Salutem (inquit) non percipiunt in comestione salutaris hostiæ, quæ ea, quibus se repleuerant, flagitia portant in mente, & inf. ponderans dicta verba Pauli: Probet autem se ipsum homo. Quid est (inquit) hoc loco se probare nisi, euacuata peccatorum nequitia, se probatum ad Dominicam mensam, & purum exhibere? Idem fere Hef. 7. in Leu. c. 16. Ac denique Cyp. l. 3. Ep. 14. explicans: quod sit indigne sumere, inquit: Id est, nondum penitentia acta, nondum facta exomologesi, idem Epist. 15. & 16. & li. de lapsis.

Timid.

Hesych.
Cyp.

Ex quibus omnibus constat, iuxta communem Patrum doctrinam, debere hominem, vt digne accedat ad hoc sacramentum, purum à peccato mortali accedere: ergo, quod cognoscit, se esse in peccato mortali indigne accedit, & consequenter non recipit effectum sacramenti. Nec possumus hi Patres exponi, vt loquatur de eo, quod non solum se agnoscit in peccato, sed et permanet in affectu peccati, quia, vt probauit exponendo ar. D. Th. non dicitur aliquis habere conscientiam peccati mortalis solum: quando est in affectu peccati mortalis, & in eo statu permanet: sicut et docent SS. & Theologi, peccare mortaliter Sacerdotem, qui cū conscientia peccati mortalis ministrat sacramentum quod non potest intelligi de eo, qui est in affectu peccati: alias, qui ministraret sacramentum in statu peccati cum attritione cognita, non peccaret mortaliter quod absurdissimum est. Deinde, quia requirunt hominem purum, & mundum: & in statu gratiæ, vt ex eorum verbis satis constat, & plura ad hoc probandum afferemus infra agentes de præcepto.

Tertio hoc ipsum probatur ex generali ratione illorum sacramentorum, quæ dicuntur sacramenta viuorum, & ad peccatum mortale tollendum per se non ordinantur; omnia enim illa requirunt, vt homo in gratia accedat ad sacramentum, vt supra suo loco probatum est, quia sancta sancte tractanda sunt si enim ad dandum sacramentum requiritur gratia in ministrante, cur non magis in suscipiente quando tale sacramentum iustitum non est, vt mortuos viuificet? Et confirmatur, quia alias ad omnia sacramenta liceret accedere cum attritione cognita, & omnia iustificarent hominem sic accedentem: consequens inauditum est, & absurdissimum, nam in re morali & graui magnam licentiam præbet hominibus sine fundamento, & præter naturam & institutionem talium sacramentorum, cum enim hoc ex voluntate Christi pendeat, & nulla auctoritate probari possit, hanc fuisse eius voluntatem, & ex hęc proprio talium sacramentorum hoc colligi non possit, neque ex reuerentia, quæ sacramentis, & rebus sacris debetur, valde temere dicitur, hoc esse licitum, vel fructuosum, si ergo hoc generaliter de omnibus affirmari non potest: neque de hoc in particula poterit, cum sit etiam sacramentum viuorum, & sanctius reliquis. Vnde argumentor quarto ex propria ratione huius sacramenti: ostensum enim est, hoc sacramentum

mentum non esse per se institutum ad delendum mortale peccatum, sed ad nutriendum charitatem: ergo contra rationem propriam huius sacramenti est, quod recipiatur, ut deleat peccatum, & primam charitatem conferat, per se, & ex directa intentione recipientis: ergo similiter est contra rationem huius sacramenti, & contra dispositionem ei debitam, ut recipiatur in statu peccati mortalis, & cum conscientia eius. Quod etiam confirmat ratio supra facta, scilicet, cibum natura sua præsupponere vitam, quam possit nutrire & augere: hoc autem sacramentum institutum est per modum cibi ad animam nutriendam: ergo ex ratione suæ institutionis præsupponere debet spirituale vitam, quæ est per gratiam & charitatem: ergo accedere ad hoc sacramentum ex certa scientia sine gratia & charitate, est graue peccatum directe pugnantem cum fine & institutione eius. Adde vltimo, esse etiam contra dignitatem tanti sacramenti, ad quod digne suscipiendum angelica puritas merito posset requiri: ergo mirum non est, quod ab homine peccatore exigatur, ut, quod in se est, faciat, ut in gratia & absque peccato accedat, & hac ratione, ut infra videbimus, præcipitur huiusmodi peccatori, ut, si potest, confessionem præmittat: scilicet, ut prius se ad gratiam disponat via & modo certiori; ergo multo magis eidem præcipitur, ut quando confiteri non potest alia via, scilicet, per contritionem, in statu gratiæ constitui procuret; ergo quando sciens & videns, hoc non implet, indigne accedit, & obicem ponit, & effectum sacramenti recipere non potest.

Ex his infero, posse interdum dari statum medium in recipiente hoc sacramentum, id est, ut in ipsa receptione, nec mortaliter peccet, nec fructum gratiæ consequatur, quod recte docuerunt Bonauen. Gabr. Marfil. Adrian. & Caiet. locis citatis. Patet, quia potest homo existens in peccato mortali accedere ad hoc sacramentum recipiendum, non solum sine contritione, sed etiam sine vera attritione absque noua culpa: ergo in illo dabitur prædictus medius status: quia, nec peccat mortaliter, ut supponitur, nec recipit gratiam: quia nullam habet sufficientem dispositionem iuxta dicta in prima conclusione. Antecedens patet primo, si fingamus aliquem accedere cum probabili aut inculpabili exiustimatione contritionis, qui non solum contritus non sit, verum etiam nec supernaturaliter attritus: hoc enim impossibile non est. Deinde accedere etiam potest, ut aliquis sit naturaliter oblitus mortalis peccati prius commissi, vel quod ex naturali inaduerentia non existimet, se esse in malo statu, sed bona fide accedat: aut etiam contingere potest, ut credat esse veniale peccatum, quod reuera, fuit mortale; nam, licet aliqui ex dictis autoribus significent, illam ignorantiam non posse esse ita inuincibilem, ut excuset, & regulariter fortasse ita sit, maxime quando illa ignorantia est iuris: nihilominus absolute non repugnat, interdum hanc ignorantiam excusare: tum, quia potest esse ignorantia facti proueniens ex naturali obliuione, ut, verbi gratia, qui existimat iurasse verum sine necessitate, & tamen iurauit falsum sine sufficiente negligentia, de qua postea naturaliter non cogitat: Tum etiam, quia sæpe accidit, ut ignorantia, quæ respectu vnius actus immediate ab ea procedentis non excusat, respectu alterius actus remote seu mediate resultantis excuset, vel potius sit sufficiens excusationis occasio: quia trausacta priori culpa, commissa ex tali ignorantia, iam homo facile obliuiscitur, aut non aduertit ad præcedentem culpam, vel effectus eius: ita ergo potest facile in præsentem accedere. Tandem, alius casus excogitari potest, in quo accidat hic medius accessus, scilicet, si aliquis ex ignorantia probabili putet se non peccare, accedendo ad hoc sacramentum cum conscientia peccati, sine affectu eius, vel etiam cum attritione illius, quam se habere existimat probabi-

liter, cum tamen in re illam non habeat: hic enim & à culpa excusaretur propter ignorantiam, & effectum priuaretur propter dispositionis defectum. Addit vero Gabr. lect. 8. in Canon. citans Durandum in 4. distinct. 10. qu. 10. quæ non extat, & Gerson. tract. de poll. noct. conli. 2. in prædictis casibus, præsertim, qui ex obliuione prouenire possunt, virtute sacramenti fieri, ut homo veniat in cognitionem, seu memoriam peccatorum, ut sic possit ad gratiam disponi. Sed hoc non habet fundamentum, quia nullibi est promissio talis cognitionis, vel memoriæ: nec talis effectus deservire potest ad fructum gratiæ per sacramentum suscipiendum: quia, vel illa memoria peccati datur ante sacramentum susceptum, & sic iam non datur, ratione sacramenti, vel post sacramentum susceptum, & sic iam non deseruiet ad fructum gratiæ suscipiendum. Dices, dari in ipso instante, in quo finitur susceptio sacramenti, seu in quo danda esset oratio, si homo esset dispositus. Sed hoc in primis non est satis, ut ipsa susceptio sacramenti fiat cum debita dispositione: quia in eo instante iam est finita communio, & deinde non est mortale, vti eo instante peccato reuocatur in memoriam & debita dispositio itam concipiatur, & experientia ipsa docet, non ita fieri: alioquin, quoties homo bona fide actuali accedit, adhibita morali diligentia, ut peccatorum suorum recordetur, si neque tunc, neque in ipsa communione, neque post illam, talia peccata in memoriam veniant, poterit esse securus & certus, quod nulla habet peccata, & quorum non habuerit sufficientem dolorem, quod tamen falsum est.

Sed quares, an in eo statu medio homo accedat digne, vel indigne, nam si indigne, peccat: si digne, non carebit gratia. Similis interrogatio est, an ponat obicem, vel non ponat, nam si ponit, peccat; si non ponit, consequitur effectum. Item, Maior interrogatio, vel facit, quod in se est, quantum probabiliter existimat, se debere facere, & sic iustificabitur: vel non facit, & sic non excusabitur à peccato, quia talis ignorantia non potest dici inuincibilis. Respondetur, huiusmodi hominem in re accedere indigne, & ideo non consequi effectum, tamen in exiustimatione sua accedere digne, & ideo excusari à peccato. Similiter dicitur, in re ipsa ponere, vel potius non tollere obicem, scilicet, peccatum commissum, nullo modo detestatum, & ideo non consequi effectum, tamen in exiustimatione sua probabili non ponere obicem. Similiter dicitur, in re ipsa ponere, vel potius non tollere obicem, quod in se est, quamuis probabiliter eximet facere, & ideo, licet excusetur à nouo peccato, non tamen iustificatur: quia ad hoc non satis est probabilis exiustimatio mediæ necessarii, nisi re ipsa tale medium vere applicetur, prout potest, ac necessarium est. Et per hæc responsum est ad fundamentum primæ opinionis.

Ad fundamentum secundæ opinionis respondetur, attritionem quidem de se esse sufficientem dispositionem ad effectum sacramenti suscipiendum, sed per se tamen non esse sufficientem dispositionem ad dignum usum huius sacramenti, & ideo, probabiliter existimationem contritionis posse conferre ad excusandam culpam & obicem indignæ sumptionis. Unde autem constat, necessarium esse statum gratiæ ad dignam sumptionem huius sacramenti, iam declaratum est, & plura dicemus infra agentes de præceptis huius sacramenti. Nec coniectura ibi adducta est aliter eius momenti, quia ipsa institutio & ratio huius sacramenti postulat, ut iustificatio supponatur, & non expectetur per ipsum sacramentum. Casus autem ille qui in confirmatione ponitur, de homine qui contritionem habere non possit, admittendus non est, quia semper est in potestate hominis de peccatis committeri cum diuina gratia. Unde, si ex sua malitia, vel fragilitate, non vult conari ad contritionem habendam, potius debet à communione abstinere, quam sic accedere. Ad vltimum vero casum de homine,

Potesť quis
in Eucharistia
susceprio-
ne, nec mor-
taliter pecca-
re, nec gratia
consequi.

qui probabili fide & ignorantia putat sufficere ad dignam sumptionem a contritionem cognitam, dicendum est reuera, consecutum primam gratiam per hoc sacramentum: quia illa ignorantia etiam excusat a peccato, & obice indignae sumptionis, dictum est autem, contritionem esse sufficientem dispositionem ad effectum sacramenti, quacumque ratione aliunde obex non ponatur. hoc tamen est per accidens ratione ignorantiae, iuris, & ideo in secunda conclusione addidi particulam (per se) ad excludendam hanc ignorantiam quibus dici possit illa attritio a quialiter attritione existimata contritioni, quia existimatur sufficiens dispositio tam ad gratiam, quam ad dignum sum sacramenti.

SECTIO III.

Quae dispositio necessaria sit ad augmentum gratiae per Eucharistiam consequendum.

Ex dictis in praecedenti sectione constat, in primis necessariam esse habituales gratiae dispositionem, ut hoc sacramentum conferat interioris gratiae effectum: & ex ipsa constat, non posse habituales gratiam augeri nisi existere supponatur. Sicut autem, quilibet gratia, quantumvis minima, efficit hominem simpliciter iustum, & augeri potest, ita quilibet in hoc genere sufficit, ut hoc sacramentum suum effectum conferre possit. Quamquam de facto, ut minimum, requiritur gratia baptismalis, vel qualis in principio infunditur, vel saltem qualis per penitentiam reparari potest. Nihil autem obstat, quod haec gratia coniuncta sit cum virtutum habitibus, aut cum venialibus culpis habitibus, aut cum quocumque temporalis poenae reatu: quia haec omnia non impediunt, quo minus homo vere vivat spirituali vita & in ea nutriat & augeri possit. De hac ergo dispositione habituali nihil superest dicendum, sed quaestio superest de actuali: an scilicet, aliqua necessaria sit, ut per Eucharistiam gratia augeatur. Potest autem esse quaestio de duplici dispositione: vnam vocare possumus privatiuam, quae est carentia omnis venialis culpa: alteram positiuam quae fit aliquis actus deuotionis seu honoris.

Prima itaque sententia est, ut Eucharistia suum proprium effectum conferat, necessarium esse positiuam dispositionem actualis deuotionis, quae simul adit in ipsa sumptione: carentiam autem venialis peccati non esse per se necessariam, sed solum quatenus tale peccatum, actualem deuotionem impedire potest. Ita sentit D. Thom. in 4. d. 12. qu. 2. art. 1. quaestio 3. Alenf. 4. p. q. 4. membr. 3. ar. 2. Anton. 3. p. tit. 13. cap. 6. §. 8. Bonau. d. 12. ar. 2. q. 1. Durand. q. 4. ad 2. Palud. qu. 1. ar. 2. & di. 4. q. 7. Syluest. verb. Euchar. in fine. Caiet. hic, & Petrus Soto lect. 12. de Euchar. Fundamentum huius opinionis non potest sumi ex sola natura rei: nam, cum tractemus de effectu ex opere operato, constat ex natura rei non pendere ex merito operantis, neque ex actu eius, nisi quatenus necessarius esse potest ad tollendum obicem peccati: petendum ergo est ex Christi voluntate & institutione, quae fundari in primis potest in Sanctorum locutionibus: vbi cumque enim de hoc sacramento loquuntur, magna deuotionem requirunt, ut patet ex Basil. lib. 1. de Baptis. c. vlt. & in reg. bre. in 172. & ex aliis statim citandis. Secundo potest ratione fundari, tum in dignitate & maiestate tanti sacramenti, quod, cum sit inhiere excellentiae, merito ab homine postulat actualem reuerentiam, cum ad illud sumendum accedit: tum in fine eiusdem sacramenti, qui est nutritio charitatis, ratione cuius non solum habitum, sed exercitium eius requirit: quia amicitia multis actibus maxime fouetur & crescit: tum denique in materia & modo, quo sacramentum hoc applicatur ad usum, scilicet, per modum nutrimenti: cibus enim non nutrit, nisi medio actu ipsius viuientis: ergo, ut hoc sacramentum spiritaliter nutriat, congruum est, ut aliquis actus

summentis concurrat. Tertio argumentatur Caiet. ab effectu: quia multi Sacerdotes in statu gratiae quotidie communicant, quos necesse est, magnum cumulum gratiae, & charitatis comparare, si nihil aliud ad effectum huiusmodi esset necessarium: at vero experientia fere constat, eos non consequi tale charitatis augmentum: quia, si illud haberent, darent aliquod iudicium eius: aut aliquo modo in virtute proficerent: quia charitas non est otiosa, vbi est: ergo.

Secunda sententia extreme contraria est, ut Eucharistia conferat suum proprium effectum necessarium per se esse, ut homo in ipsa, seu cum ipsa sumptione sacramenti actualiter non peccet, etiam venialiter: non vero esse necessariam aliam dispositionem actualem positiuam; nisi quatenus necessaria esse potest ad actuale peccatum veniale vitandum: nam, si quis voluntarie accedat distractus, aut sine vilo bono motu seu dispositione, non potest ab aliqua veniali culpa irreuerentiae excusari: & hac ratione poterit effectus impediri. Ita Marsi. in 4. qu. 6. art. 4. circa finem. Fundari potest, quia alias fieri posset, ut homo simul cresceret in gratia & venialiter peccaret: imo, ut per ipsummet actum venialis peccati in gratia cresceret; nam ipsemet actus sumendi sacramentum potest esse veniale peccatum ex defectu finis, vel alterius circumstantiae debita: quae ratio communis est omnibus sacramentis. Secundo, potest ad hanc sententiam applicari fere totum fundamentum primae sententiae, seruata proportione. Tertio, videtur huic sententiae fauere Aug. de Eccl. dogm. c. 53. & extra. 26. in Ioan.

Ex his posset tertia opinio elici, affirmans, utriusque esse directe & per se necessariam ad augmentum sacramenti, scilicet, carentiam omnis actualis peccati, & actualem deuotionem. Quam sententiam non inuenio apud vllum auctorem. Posset tamen fundari rationibus utriusque sententiae simul applicatis, quae non solum inter se non repugnant, verum potius eandem vim, & proportionalem efficaciam habent: ita ut, si vnum illorum propter eas rationes affirmandum sit, consequenter etiam alterum asserendum videatur.

Quarta nihilominus & vera sententia est, neutra harum dispositionum esse per se necessariam ad augmentum gratiae per Eucharistiam sumptionem consequendam. Quae sigillatim & per partes probanda est.

Dica ergo primo: Peccatum veniale actu concomitans sumptionem huius sacramenti, non impedit gratiae & charitatis augmentum. Ita D. Thomas hic, art. 8. Alenf. dicta quae. 41. membr. 1. ar. 1. vbi dicit, hoc sacramentum, non quidem remittere illud peccatum veniale, cuius actualem affectum homo habet, dum d. Thom. communicat: remittere autem alia venialia peccata non obstante illo affectu: eadem autem ratio est de augmento gratiae, quae de remissione aliorum venialium. Eandem assertionem tenet Gabr. lect. 8. 5. in Canon. Adrian. quaest. 1. de Euchar. Soto d. 12. quae. 2. art. 8. Ledesma qu. 20. articulo 1. dub. 4. & articulo 8. Victor. in Summ. numer. 66. Cordub. libr. 1. quaestio. Theolo. quaestio. 8. Et potest utriusque confirmari ex Conc. Trident. sess. 13. cap. 7. vbi ad effectum huius sacramenti solum requirit poenitentiam & confessionem peccati mortalis: & ita explicat verba Pauli. ad Corinth. 11. Prober autem se ipsum homo. Ratio est, quia, vel is, qui accedit ad hoc sacramentum in gratia cum peccato veniali, digne accedit, vel indigne. Si digne: ergo recipit effectum sacramenti: quia iam non ponit obicem. Si indigne: ergo iam non tantum venialiter, sed etiam mortaliter peccat, quando ita suscipit sacramentum. Dicitur fortasse, illum accedere digne habitualiter, indigne autem actualiter per culpam tantum venialem: & hoc satis esse, ut gratiam non accipiat, & ponat obicem, etiam si de nouo mortaliter non peccet: quia, licet se ipsum priuet aliquo augmento gratiae, nec Sacramento, neque alicui gratiam

2. Sententia.

Marsi.

Aug.

3. Sententia.

4. Sententia.

Veniale peccatum actu concomitans sumptionem Eucharistiae non impedit eius effectum.

Alenf. Gabr. Adrian. Soto. Ledes. Victor. Cord. Triu.

Ensf.